

a *Föret* egy mára már eltűnt tengernyúlványt jelölhetett, nyelvileg szoros összefüggést alkotva a 'mezős terület'-et jelentő *Föresäng* szóval is. MAGNUS KÄLLSTRÖM egy dán rúnakő feliratának értelmezését kísérli meg írásában (109–14). Megállapítása szerint a feliraton szereplő *supr* az eddigi vélekedésekkel szemben nem *supr[tana]*-vá ('déli dán') egészítendő ki, hanem a *suðrmaðr* szó ('dél-német személy') genitivusaként értelmezhető. HANS GÖTHBERG Uppsala megye bronz és vaskori településeinek helyneveit vizsgálja (115–35), fontos összefüggéseket tárva fel a történelmi korok változása és a helynevek jellegzetességei között, világosan elkülönítve egymástól azokat a településeket, amelyekben a történelmi folytonosság lehetővé teszi a mai helynevek és kora vaskori megfelelőik összekapcsolását, valamint azokat, amelyek az adott területek újjástrukturálásával egyúttal új helyneveket is kaptak.

3. Kisebb közlemények és recenziók. – A továbbiakban két kutatóról, SVEN BENSONRÓL és GÖSTE HOLMRÓL olvashatunk megemlékezést; ezeket az északi országokban 2010-ben megjelent névtani szakirodalom bemutatása követi. Ezt követően 15 recenzió révén tájékozódhatunk a kurrens skandináv névtani kutatásokban, valamint egy német nyelvű munka, az első burgenlandi családnévkönyv ismertetését is megtaláljuk.

KAPOSI KRISZTINA

ORTNAMNSSÄLLSKAPETS I UPPSALA ÅRSSKRIFT (2011)

Szerkesztők: MATS WAHLBERG – STAFFAN NYSTRÖM

Ortnamnsällskapet i Uppsala, Uppsala. 91 lap

Az Uppsalai Helynévtársaság 2011-es évkönyvében nyolc szerző tizenegy tanulmánya olvasható, többségük helynévi témájú.

THORSTEN ANDERSSON kötetnyitó írásában az *Allbo häred* helynév etimológiájával foglalkozik (5–9). A Smålandban található területet öt kerületre (häred) osztották: ennek egyike a vizsgált név is, mely valószínűsíthetően annak a helynek nevéből ered, ahol korábban a kerületi gyűléseket tartották.

Második tanulmányában ANDERSSON a *Visingsö* sziget nevének etimológiáját vizsgálja (11–5). A *Visingsö* alak összetétel: utótagja az *ö* 'sziget' jelentésű szó, előtagja pedig vagy az ósvéd **vīsin* 'nedves, lapos talaj' vagy a **Vīsin* helységnév, utalva a sziget legkeskenyebb részére, mely jellegzetesen alacsony fekvésű.

LENNART ELMÉVIK az *Ulvshygdén* helynévre ad értelmezési javaslatot írásában (17–22). *Ulvshygdén* Uppsalától 30 km-re fekvő, upplandi benépesített terület. A szerző lehetséges interpretációja szerint a név előtagja, az **Ulsar*, *-ir* alak az ósvéd **Ūls(a)* folyónevet foglalja magába.

STAFFAN FRIDELL első tanulmánya a ma két birtok neveként is ismert *Bergkvara* helynevet elemzi (23–5). Egyikük egy nemesi földbirtok Bergunda kerületben, a másik pedig egy nagy falu Kalmar megye déli partvidékén. Okleveles adataik alapján valószínűsíthető, hogy az utóbbi neve másodlagos a bergundaiéhoz képest.

Második írásában FRIDELL az ósvéd és ódán nyelvekben is meglevő, később a népmesékben és népdalokban is előforduló kitalált alaknak a megnevezésével (*lindorm* 'hársfaféreg') foglalkozik, s ennek egy változatát fedezi fel egy 12. századi rúnaszöveg *Lingorm* (acc.) személynevében is (27–30).

A szerző harmadik tanulmányában a smålandi Värnamo kerület több kis falvának neveit (pl. *Mossle*), valamint három kultikus helynév (*Västhorja*, *Östhorja* és *Hov*) eredetét vizsgálja (31–7).

ELSA MELIN az *Ystad* helynévre fókuszál írásában (39–44). Kétségbe vonja a szó elején szereplő *y-* elemnek az ódán 'tisza' szóból való eredét, mivel azon a vidéken az elmúlt hat évezredet átfogó analízis során nem találtak tisztapollent. Véleménye szerint a helynév az *Izt* + *stad* 'legtávolabbi lakóhely a tenger felé' alakra vezethető vissza, utalva *Ystad* tengerparti fekvésére.

KRISTINA NEUMÜLLER váltakozó alakban szereplő helynévpárok (*Aspetorp – Aspesten*; *Almbynäs – Svartviken*; *Långsved – Dröttjan*) eredetét vizsgálja (45–61). A szerző a birtoknevek magyarázatához földmérőtérképeket és pollenanyag-nyilvántartásokat is felhasznál.

STAFFAN NYSTRÖM a (63–71) a Stockholmban és környékén legalább hat kisebb birtok által is viselt *Solbaset* helynév eredetével foglalkozik. A nevek *solbas* vagy *solbadd* eleme Svédország különböző részein 'tűző nap, égető nap' jelentésben élt. A birtokok neve tehát a más területeken általában tapasztalható zord életviszonyokkal való szembeállításként a melegebb éghajlati környezetre utalt.

LENNART RYMAN (73–6) 2010-es, a *Maisa* svéd női névre vonatkozó történeti névszociológiai vizsgálatát egészíti ki írásában. A tanulmány a Helsinki Nemzeti Levéltár korpuszára támaszkodik, valamint utal a modern svéd *majsa* ('fiatal nő, lány') köznévre is, mely valószínűsíthetően kapcsolatban áll a személynévvel.

BERIT SANDNES (77–90) írása dél-svédországi helynevek értelmezési módjainak több aspektusát tárja fel. Példaként említi többek között a híres *Maeshowe* mesterséges dombot, mely a svéd és dán nyelvben is meglevő *mad(e)* 'rét, kaszáló' alakra vezethető vissza, majd olyan neveket tekint át, melyeknek alkotóelemei a germán nyelvekre jellemző *-stad* és *-ing(e)*.

A tanulmányok végén angol nyelvű összefoglalók olvashatók, valamint egyes témákhoz kapcsolódóan színes térképek, korabeli források is kiegészítik a kutatásokat.